

Návrh novely rozpočtového určení daní

-nový model sdílených daní

Programové prohlášení vlády po loňských volbách věnovalo mj. také velkou pozornost financování komunální sféry. Vláda si dala za cíl stanovit příjmy obcí tak, aby se snížil současný rozdíl příjmů na obyvatele mezi „nejchudšími“ a „nejbohatšími“ obcemi. Příjmová základna obcí má být podle vládního programu posílena zejména na úkor celostátních dotačních programů.

V souladu s těmito záměry vlády představil ministr financí Miroslav Kalousek 2. června návrh novely zákona o rozpočtovém určení daní, která v nejbližší době bude předložena do připomínkového řízení. Po diskuzi a jednání ve vládě bude návrh předložen Parlamentu s tím, že jeho účinnost se očekává od 1. ledna 2013.

Základní dopady nového návrhu jsou nejlépe patrné z grafu, který ukazuje průměrný výnos sdílených daní na obyvatele v jednotlivých velikostních kategoriích obcí. Stávající systém rozdělování výnosů daní je označen modře a navrhované řešení červeně. Na první pohled je zřejmé, že dochází k vyrovnání příjmů z daní na obyvatele u jednotlivých velikostí obcí, téměř všechny obce budou mít vyšší příjmy, pouze největší čtyři města budou oproti stávajícímu systému krácena.

Principy novely zákona

Přehled daňových příjmů, patrný z tabulky 1, uvádí značné rozdíly mezi srovnatelnými stotisícovými městy a např. Plzní, která má téměř dvojnásobný daňový příjem na obyvatele z rozpočtového určení daní (RUD). Podle předkladatele návrhu právě největší města Ostrava, Brno a Plzeň, ponecháme-li stranou hlavní město Prahu, po celou dobu platnosti zákona o rozpočtovém určení daní vydělávají na tom, že v době před reformou veřejné správy zároveň plnila zastávala vedle role města (základního stupně samosprávy) také

postavení okresů. Z toho vyplýval vysoký koeficient, který největším městům přisuzoval vyšší daňové výnosy.

Jaké jsou tedy principy novely zákona o rozpočtovém určení daní? Především se sleduje záměr, vyjádřený již v programovém prohlášení vlády, tj. dosažení trojnásobku ve sdílených daních na obyvatele (Praha versus obce s nejnižšími příjmy). Dosud se uvedený násobek nejvyššího a nejnižšího příjmu pohyboval na úrovni cca 4,7.

K dosažení uvedeného cíle budou sdílené daně posíleny ze státního rozpočtu o 7,0 mld. Kč a o tuto částku se sníží dotační programy financované v obcích z národních zdrojů. Druhým krokem, který přinese zvýšení daňových příjmů všech obcí, bude zařazení Brna, Ostravy a Plzně do propočtu výnosů daní (vznik nové velikostní kategorie nad 110 tisíc obyvatel). U hlavního města Prahy, která je jako obec zároveň v postavení kraje, zůstává oddělený propočet daňových příjmů.

Změní se také uplatněná kritéria a jejich váhy při výpočtu daňových výnosů, určených do rozpočtu jednotlivých obcí. Váha kritéria prostého počtu obyvatel se podle návrhu zvyšuje z 3 % na 10 %. Zavádí se nové kritérium „počet záků“, jeho váha bude 7 % a zanikne stávající tzv. příspěvek na žáka, který je hrazen obcím z kapitoly Všeobecná pokladní správa (celkem 1,5 mld. Kč). Beze změny zůstává koeficient celkové výměry katastrálního území a jeho váha 3 %. Na postupné přechody

tedy zbývá 80 % (doposud váha tohoto hlavního velikostního kritéria činila 94 %).

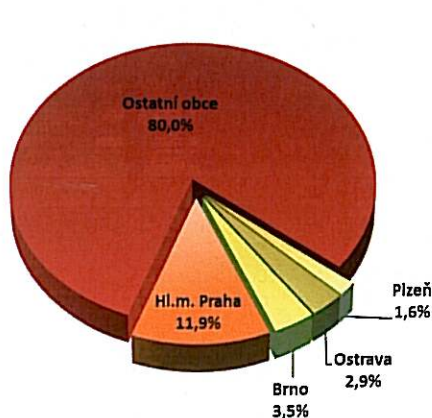
Snaha o posílení obcí s nejnižšími příjmy na obyvatele vyžaduje provedení změn intervalů ve velikostních kategoriích.

Dosavadní čtyři velikostní kategorie (do 300, 301 – 5001, 5001 – 30 000 a 30 001 a více) budou nahrazeny v novém systému pěti intervaly (do 50, 51 – 2 000, 2 001 – 30 000, 30 001 – 110 000 a 110 001 a více). Jak již bylo uvedeno do další kategorie postupných přechodů budou zařazena města Plzeň, Ostrava a Brno. Zapojením uvedených měst do propočtu k ostatním městům se jejich dosavadní zvýhodnění výrazně snižuje, proto u nich dochází oproti stávajícímu stavu ke ztrátám daňových příjmů. Po přechodné čtyřleté období se však počítá s jejich kompenzací. Shrnutí výsledků navrhovaného modelu i přehled o kompenzaci ztrát je uveden v tabulce 2 a 3. Modelový propočet o tom, jaké budou průměrné příjmy sdílených daní v tisících korun na obyvatele v jednotlivých velikostních skupinách obcí, ukazuje tabulka 4. Uvedené tři koláčové grafy ukazují názorně rozdělení počtu obyvatel a rozdělení výnosů sdílených daní ve stávajícím a navrhovaném modelu rozpočtového určení daní.

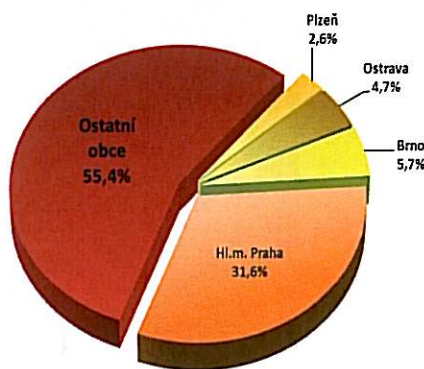
Tabulka 2: Shrnutí výsledků modelu

Dosažený poměr*)	3,0
Zisky (6 241 obcí)	13,5 mld. Kč
Ztráty (4 města)	cca 5 mld. Kč
z toho:	
Praha	2,2 mld. Kč
Plzeň	0,9 mld. Kč
Ostrava	0,9 mld. Kč
Brno	0,9 mld. Kč

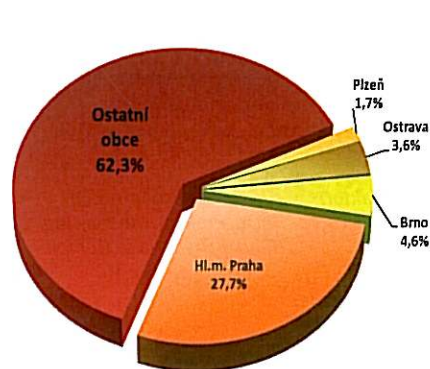
*) srovnání sdílených daní na obyvatele u Prahy/sdílených daní na obyvatele u kategorie obcí s nejnižším průměrným výnosem

Graf 1: Počet obyvatel

Graf 2: Sdílené daně - stávající systém

Graf 3: Sdílené daně - návrh

Tabulka 1: Přehled daňových příjmů statutárních měst a Prahy (rok 2010 – skutečnost, v tis. Kč/obyvatele)

Pořadí dle velikosti	Pořadí dle RUD	Město	Počet obyvatel	RUD
1	1	Praha	1 249 026	31,7
4	2	Plzeň	169 935	19,4
2	3	Brno	371 399	19,1
3	4	Ostrava	306 006	18,6
6	5	Olomouc	100 362	12,2
9	6	Hradec Králové	94 493	13,1
10	7	Pardubice	90 077	13,0
15	8	Karviná	61 948	11,8
17	9	Opava	58 440	11,5
19	10	Karlovy Vary	51 320	11,1
12	11	Zlín	75 714	11,1
8	12	České Budějovice	94 865	10,9
7	13	Ústí nad Labem	95 477	11,8
20	14	Jihlava	51 222	10,8
5	15	Liberec	101 625	11,8
24	16	Mladá Boleslav	44 750	10,2
21	17	Teplice	51 208	10,1
14	18	Most	67 518	10,1
11	19	Havířov	82 896	10,0
16	20	Frydek-Místek	58 582	10,0
23	21	Přerov	46 254	10,0
22	22	Chomutov	49 795	9,9
13	23	Kladno	69 938	9,8
18	24	Děčín	52 260	9,6

Tabulka 3: Kompenzace ztrát největším městům (mld. Kč)

Město	Ztráta	Kompenzace ztrát			
		1 rok	2 rok	3 rok	4 rok
Praha	2,2	2,0	1,4	0,9	0,6
Plzeň	0,9	0,8	0,6	0,4	0,2
Ostrava	0,9	0,8	0,6	0,4	0,2
Brno	0,9	0,8	0,6	0,4	0,2
Součet		4,4	3,2	2,1	1,2
Kumulativní součet			7,6	9,7	10,9

Tabulka 4: Modelový propočít průměrných výnosů sdílených daní (průměr za jednotlivé kategorie v tis. Kč na 1 obyvatele)

Počet obyvatel	Počet obcí	Celkem obyvatel	Příjem na obyvatele (průměr)		
			Stávající systém	Návrh	Nárůst Pokles
1 – 100	494	35 087	9,1	10,5	1,4
101 – 200	1 056	157 814	7,9	9,5	1,6
201 – 500	1 978	649 257	7,4	9,2	1,8
501 – 1 000	1 340	944 823	7,1	9,2	2,1
1 001 – 2 000	708	987 316	6,9	9,2	2,3
2 001 – 5 000	395	1 198 772	6,8	9,2	2,4
5 001 – 10 000	142	970 204	7,1	9,2	2,1
10 001 – 20 000	69	969 037	7,7	9,2	1,5
20 001 – 50 000	42	1 238 144	8,3	9,2	0,9
50 001 – 100 000	15	1 055 958	9,4	9,7	0,3
100 001 – 150 000	2	201 987	9,8	9,8	0
Obce (bez Pr, Plz, Ostr, Br)	6 241	8 408 399			
Praha	1	1 249 026	29,6	27,8	-1,8
Plzeň	1	169 935	17,9	12,6	-5,3
Ostrava	1	306 006	17,9	14,9	-3,0
Brno	1	371 399	17,9	15,4	-2,5
Obce ČR (celkem)	6 245	10 504 765			

Graf: Průměrný výnos sdílených daní na obyvatele

